

wat wij bedoelen met den grooten afstand tusschen de beide ambtsbedieningen.

Er is nog een zijde van het ambt van den ouderling, die niet „in het Woord en de leer” arbeidt. Daarop wijst het bevestigingsformulier, als het zegt: „Ten derde is hun ambt inzonderheid mede toezicht te nemen op de leering..... der dienaren des Woords, teneinde alles tot stichting der kerk gericht moge worden, en dat geen vreemde leer worde voorgesteld”.

Dit toezicht op de leer is dus tweeledig; ten eerste, dat de prediking geschiedt tot stichting der kerk, dat wil dus zeggen, dat de prediking Woordbediening zij, en — gezonde Woordbediening, waardoor de gemeente gebouwd wordt, d.w.z. toeneemt in de kracht des geloofs. En ten tweede, dat geen vreemde leer wordt voorgesteld, waardoor dwalingen in de gemeente zouden worden ingedragen en zij zoo zou worden afgevoerd van de gezonde woorden van onzen Heere Jezus Christus.

Wanneer beide bedieningen van het eene regeringsambt in de praktijk der kerken niet zoo ver van elkander af stonden, dan zou zulk een tweeledig toezicht uitvoerbaar en effectief zijn. Nu is dat, de ervaring heeft het ruimschoots bewezen, zoo goed als niet mogelijk. En toch hebben wij met een „blank ghemoed” Amen moeten zeggen op de vragen bij onze bevestiging in het ambt, want de kerkeraad, die daarvoor de verantwoordelijkheid draagt, had ons daarvoor „geschikt” geacht. Het gebrek aan verantwoordelijkheid (of aan ambtsbesef?) om zulk een ernst met deze ambtsbediening te maken, dat de ambtsdragers redelijkerwijs aan hun roeping kunnen voldoen, zooals die in het Formulier omschreven is, wordt door niemand meer gevoeld, omdat de wanverhouding in de beide bedieningsvormen sinds heugenis is geconsolideerd.

Het is voorwaar geen geringe zaak en een verre van gemakkelijke taak om te beoordeelen of de prediking inderdaad dienst des Woords is, of de prediking inderdaad zulk een spijze der ziel is, waardoor de gemeente effectief wordt gevoed, en of, en in hoeverre zij met recht de waardeering verdient van te zijn zaad der wedergeboorte. Wie daar zoo spoedig mee klaar is, raden wij aan nog eens voorzichtig van voren af aan te beginnen.

De ouderling zal zich b.v. hebben af te vragen (want hij verkeert onder de prediking in bijzonder ambtelijken zin!):

Is de prediking theologisch bepaald of profetisch beheerscht?

Getuigt de doorlopende tekstkeuze, dat de geestelijke behoeften van Gods volk in dezen tijd worden gekend en dat zij daarin wil voorzien?

Heeft de prediking subjectivistische tendenzen of wordt naar het gansche Verbond gepredikt?

Spreekt de prediker over het Woord voor de gemeente, of predikt hij uit het Woord tot de gemeente?

Blijft de exegese binnen de grenzen van de libertas prophetandi?

Leéft de prediking zoodanig, dat er gesproken kan worden van Verbandsverkeer tusschen de gemeente en haar Verbondsgod, of van een ontmoeting met haar Hoofd en Heer? M.a.w. klinkt de stem Gods zoodanig in de prediking door, dat de gemeente haar kan hooren en verstaan?

Dit zijn maar enkele vragen, die nog gemakkelijk met andere vermeerderd kunnen worden. Er moge echter voldoende uit blijken, dat het toezicht hebben op de leer, teneinde zij gericht moge worden tot stichting (d.i. tot fundeering en opbouw) der kerk, geen sinecure is en tot de moeilijkste opgaven van het ambt behoort.

In het tweede opzicht, n.l. dat geen vreemde leer worde voorgesteld, is de roeping van dit ambt al zeker niet gemakkelijk.

Natuurlijk zal de prediker niet plompverloren zulke theorieën verkondigen, dat het eerste het beste gemeentelid in staat is om die als leugen en in strijd met de Schrift te brandmerken. Zoo zijn de dwalingen niet in de kerk gekomen. De wolf trok altijd eerst de schapenvacht aan. Maar het is de taak en de roeping van den ouderling om in dat vacht den wolf te herkennen. Dat kan hij niet zonder geoefendheid, zonder scholing. Hoevelen, of beter, hoe weinigen zullen in een preek in zuiver Barthiaanschen stijl de dwaling onderkennen, laat staan aanwijzen? Het is zelfs voorgekomen, dat een prediker zeer duidelijk buiten de grenzen der libertas prophetandi ging, en dat van een groot aantal ouderlingen het er slechts twee constateerden.

Nadat het Formulier het ambt in deze opzichten heeft omschreven, besluit het: „Om hetwelk de ouderlingen schuldig zijn, Gods Woord naarstig te doorzoeken, en zich zelf gedurig te oefenen in de overlegging van de verborgenheden des geloofs”.

Dit zijn schoone woorden, die allen ouderlingen wel ten allen tijde voor den geest mogen staan. Zij kunnen het besef levendig houden van de onvolkomenheid van hun arbeid en van de ontoereikendheid van hun kennis van en aan het levende Woord Gods. Zij dienen hen er steeds aan te herinneren, dat zij geen woorden van menselijke wijsheid hebben te spreken, maar die de Heilige Geest leert, om het Woord des Evangelies naar de omstandigheden te bedienen als de kracht Gods en de wijsheid Gods. L. A. F. GODSCHALK.

Den Haag: Weg van den minsten weerstand

In het Huis van Bewaring te Arnhem werden in 1940 wij boosdoeners onthaald op een zondagsche leesportefeuille. Ook ik dus. Je leest in zulke dagen wat je kunt, en zoo nam ik op een erg stillen zondagmiddag daar ook kennis van een Timotheus-bijdrage van ds A. G. Barkey Wolf, bekend haagsch predikant. Gereformeerd, Wachter over de kudde, waartoe b.v. dr H. W. v. d. Vaart Smit behoorde, die me nog al duidelijk in strijd scheen te zijn met de besluiten van de synode van 1936 inzake de N.S.B. Een synode, welker besluiten zooals bekend geworden is, particulier en openlijk door dr H. H. Kuypers en door dr V. Hepp bestreden werden, met opmerking, net zooals heden de kerkeraad van Utrecht-Noord-West naar Voetius verwijst, om volgens uitspraak zoo en zoo van Voetius (ieder heeft zijn letter) die besluiten niet voor vast en bondig te houden. Nu, ds Barkey Wolf, lid van den kerkeraad van Den Haag, waar men later de besluiten ééner andere synode wel zoo vast en bondig zou houden, dat de stukken (van de kerken) afvlogen, schreef dan in Timotheus een artikelje over „den weg van den minsten weerstand”. Ik weet het nog goed, want ik zat in het Huis van Bewaring, en moest daar nog al eens denken aan de kerk van Den Haag, waar ze tegen dr H. W. v. d. Vaart Smit net precies even welkig zelf hadden gedaan als ze later o zoo gretig véél zouden doen aan boosdoeners als cand. H. J. Schilder en een ander, over wien ds Barkey Wolf zou telegraferen aan de synode, wier besluiten voor vast en bondig zouden te houden zijn door alle vleesch, anders dan in 1936, toen het over de N.S.B. ging. Ik las dan van ds Barkey Wolf aardige opmerkingen over een glasruit, waar het tegen aan geregd heeft. Er valt een nieuwe druppel op die ruit: die druppel moet een weg naar beneden zoeken, naar zijnen aard en naar de wet der zwaartekracht. Maar hij kiest den weg van den minsten weerstand: waar nog niets van waterdruppels is, of niets meer van resten van waterdruppels is, dáár zoekt die druppel zijn weg; nu eens wat naar links, dan weer een beetje naar rechts: de weg van den minsten weerstand. Alzoo is het ook met..... en de rest kunt U zelf wel bedenken.

Aan dat zondagmiddagartikelje uit de portefeuille, zoo na den zondagschen feestmaaltijd (erwtensop in Augustus) moest ik denken, toen ik „Trouw” las, 9 Sept. Vette letters: Gewichtig moment in de geschiedenis der Synode. Bedoeld is: de haagsche, van de candidatenweerders en zoo. Vette letter, nóg een heele poos.

Waarom al die vette letter?

Wel, omdat na veel „dichte-deuren”-periodes en zoo een besluit gevallen was! Een gewichtig besluit. In Kampen zag ik voor een étalage van een krant een opwekking om tegen den dag van de samensprekingskweste per autobus naar de stad der samenkomsten heen te trekken. Of er een bus gegaan is, weet ik niet. Wel weet ik, dat als „Trouw” goed bericht heeft en ik goed gelezen heb, de busbazen gauw hun busblezen hebben kunnen pakken: want dan was er voor het „publiek” alleen maar even gelegenheid om aan te hooren, wat in comité generaal besloten werd. „Bij óns”, in Amersfoort, hebben alle menschen, die wilden, het rapport kunnen aanhooren, en heel het debat kunnen bijwonen, en is er over deze zaak (der „samenspreking”) geen seconde in comité generaal vergaderd. En de commissie heeft geen één bezoeker gehad, in Amersfoort. Noch van buiten, noch van binnen. De haagsche commissie daarentegen heeft wel bezoek gehad. Niet — zoover wij weten — van de ettelijke bezwaarden, die zeiden: DAT EN DAT besluit moet op DIE EN DIE gronden herroepen worden, maar van ds B. A. Bos, behoorende tot een andere, door synodocratische geboden ter fine van bekeering den Heere voorgedragen groep. Hij had haar geschreven, zegt de krant, Zeker, zeker. Maar er hebben honderden menschen aan die haagsche synode geschreven. Nok wel van haar eigen menschen. Met sterke en scherpe bezwaren tegen wat BESLOTEN IS. Waarom worden die menschen niet in de krant vermeld als uitgenoodigd ter commissie? En waarom wél in vette letter melding gemaakt van ds B. A. Bos? Wel menschen, dat is hierom: ds B. A. Bos heeft in De Roeper een voorstel-Amersfoort-Ridderbos aanbevolen. Dat was een voorstel van den waterdruppel-Barkey Wolf-gang: voorstel van den weg van den minsten weerstand. De bezwaarden hadden gezegd: DAT EN DAT, ZOO EN ZOO. Ds B. A. Bos had het Ridderbos-Barkey-Wolf-minste-weerstand-voorstel aanbevolen. En nu moet zijn verschijning in de krant, en die serieuze bezwaren den binnen de synodocratie kunnen zich afvragen: worden wij soms ook gehoord? Wij hebben toch wampel ook geschreven? En WIJ zijn toch „huisgenooten”?

Nu, ik zeg niet, dat die briefschrijvers-huisgenooten geen invitatie zullen krijgen, noch dat alleen ds B. A. Bos geïnviteerd zal blijken te zijn. Wie weet, hoeveel visites die synodale commissie nog organiseert met de briefschrijvers aan de synode. Maar ik vraag me af: WAAROM niet EERST hun éigen menschen gehoord? En waarom niet eerst HEN beantwoord? In het publiek? En dan ingegaan op hun CONCRETE bezwaren? En die hetzij weerlegd, met Schrift en belijdenis, hetzij met hetzelfde Geesteswapen afgewe-

zen? Waarom nu al die groote opmaak over wat niets, niets zegt, en geen letter nog over wat EERST aan de orde had moeten komen: een openlijk, en biddend ontworpen antwoord van deze synode op de CONCRETE bezwaren van haar EIGEN leden? Waarom?

Om die waterdruppel-tegen-een-nat-venster-methode. Je moet vette koppen in de krant hebben, om den volke te verkondigen, dat er een „gewichtig moment” is. Waarin bestaande? Wel, ze willen nog eens „praten”. Dat is alles. Daarvoor moest de busbaas naar het Westen toe: aanhooren, huistoe, naar het Oosten terug.

Ze willen nog eens met ons, die „heengegaan” (!) zijn, praten. Geschorst? Afgezet? Van de classis weggestuurd? Van den preekstoel geweerd? Uit de synode weggejaagd? Menschen, houdt op: „heengegaan”, zegt praeses Hoek, wegzender van cand. H. J. Schilder: die mocht niet preeken van den Heere, vond dr Hoek.....

Nu, met wie willen deze heeren niet praten? Met dien dominee, die Soekarno steunt, met anderen uit Indonesië, met conferentiegangers hier, en oecumenische gasten daar en met vele anderen praten ze, en bidden ze. Het zou dus wel naar zijn, als ze met ons niet wilden praten. Maar waarom moet dat in de krant? Als er een ernstige wil was, om, niet op ons verzoek, want wij schreven den uitbanners geen letter, die niet publiek werd, doch op dringend vermaan van hun eigen honderden, OP DE ZAKEN die in geding zijn gebracht van Godswege in 1944, in te gaan, dan hadden ze eerst die menschen beantwoord. En dan misschien, misschien, ds B. A. Bos ook nog eens „laten komen”. Maar dán had die waterdruppel een weerstand moeten overwinnen. En de waterdruppels doen dat niet graag, die loopen liever een eindje om, waar niets in den weg is.

Mijn Timotheus-lectuur zal nog wel in het archief van het Huis van Bewaring liggen. En dr v. d. Vaart Smit is in cassatie. En ds Barkey Wolf schijnt niet meer te adresseeren. Maar waarom loopt de synode-Hoek (ondertekenaar van vonnissen) en de commissie-Meijster (beschermmer van Kampen tegen Grejdanus en Schilder) nog altijd om het piéce de resistance van de in Gods Naam aangevoerde schorsings- en afzettingsgronden heen?

Doet recht (zouden wij zeggen) aan uw éigen menschen, die u bezwaren: het was mis. Laat de buitenstaanders voorloopig maar thuis. Vraagt niet, waar de weke deelen zijn van wat ge nog steeds blijkbaar als vijandelijke veste beschouwt, en toont nu eens, dat ge het meent met die broederlijkheid, door te vragen: wat en waar en waarin het essentiële ligt van wat ge zegt te willen hervinden: het essentiële van ons vindt geniet bij een man van Oosterbeek. Laat toch aan Oosterbeek de ruimte: ze hebben daar nadrukkelijk verklaard, dat ze nog lang niet klaar zijn, nog lange niet. En toch nu al praten, en petit comité, met één der Oosterbeek-naren?

En (zoo zouden we verder zeggen) legt niet weer op anderen de verantwoordelijkheid („ze willen wél niet”). Aanvaardt die verantwoordelijkheid voor u zelf, en geeft gedocumenteerd antwoord, nummer één, nummer één, aan uw eigen menschen, die roepen: herstel die en die zonde op die en die gronden. K. S.

Niet conform de Groningsche Synode

De kerkeraad van Utrecht-Noord-West heeft verzekerd, dat hij in tegenstelling met de besluiten van Amersfoort wel die van Groningen (onze synode aldaar) voor vast en bondig houdt.

Het zal dien kerkeraad dus leed doen, dat, ondanks het feit, dat (volgens de bladen) het jongste besluit der Haagsche synode nog wel „resultaat” is van besprekingen der Haagsche synodecommissie met het Haagsche moderamen en met ds B. A. Bos, dit Haagsche besluit iets anders wil dan de Groningsche synode besloten heeft.

In Groningen sprak onze synode zeer duidelijk uit, dat zij, als de deputaten-Ridderbos schriftelijk zouden hebben gehandeld, ze onder zekere voorwaarden zouden kunnen spreken, maar dat in elk geval dit vaststond:

„dat het thema der gedachtenwisseling primair zal moeten zijn het geheel der uit de officiële stukken reconstrueerbare eigenlijke oorzaken der geslagen breuk”.

Dat was duidelijk. Op de officiële stukken afgaan, — die hebt ge van Gods Naam voorzien. Op de stukken afgaan, want we moeten weten, wat als recht zal gelden. Op de stukken af-

KERKELIJK LEVEN

gaan, en eigen eede alles. PAZ is, kunne 1944, en ontwikkel- logisch, e raad van besluit va dachte A. noodweg zal d geschied mair, g wordt.

Maar d anders ge

Nadat A den: dat de schrijv de Haags

„het gsch d'en h

Dat is s thema. Pr de buurt stukken, w

Den Haag: Weg van den minsten weerstand

In het sproken v w j z e n r a l e S onze dus)

Maar e maar gec eerst vrac over de l den zetten gen (met nu daar doen aan waarb t ning wer

Maa zerzijds. I z i d s p u b l i c z e g g e n v e n e b

Temind zing”, o de Amerz meenscha m o e t e b e s l u i t e n w e z e n . E r o m o n z e l k e n , t e d o k e b r e u k z o n d e n v w o r d e n ; i k e r k e l i j k e v e n o m e

Den H e e n g e l o n a a r b u i t Z e h e e f t v e r g a d e r t b e l e g g e n , b e t r e f d e n a n d e r v a n , d e n , d i t z i j : z e e e n s t a n d v o o r a f o p l i j k - s u g g e z e n t e d o o m o o i e n k

Den H e e t H e t k o o s e e n r e s u l t e l i j k e c o z e i d e n : h b e k o k s t o t t i j d o m z o n d e r z o e l z o u d e n z l l u i d e n (e

De H a a o v e r w e , d i g d t e g e e n d e k e r d r i j v e n , u i t s p r e d e n , o m

Den H e e t H e t k o o s e e n r e s u l t e l i j k e c o z e i d e n : h b e k o k s t o t t i j d o m z o n d e r z o e l z o u d e n z l l u i d e n (e

De H a a o v e r w e , d i g d t e g e e n d e k e r d r i j v e n , u i t s p r e d e n , o m

Den H e e t H e t k o o s e e n r e s u l t e l i j k e c o z e i d e n : h b e k o k s t o t t i j d o m z o n d e r z o e l z o u d e n z l l u i d e n (e

De H a a o v e r w e , d i g d t e g e e n d e k e r d r i j v e n , u i t s p r e d e n , o m

Den H e e t H e t k o o s e e n r e s u l t e l i j k e c o z e i d e n : h b e k o k s t o t t i j d o m z o n d e r z o e l z o u d e n z l l u i d e n (e

De H a a o v e r w e , d i g d t e g e e n d e k e r d r i j v e n , u i t s p r e d e n , o m

Den H e e t H e t k o o s e e n r e s u l t e l i j k e c o z e i d e n : h b e k o k s t o t t i j d o m z o n d e r z o e l z o u d e n z l l u i d e n (e

De H a a o v e r w e , d i g d t e g e e n d e k e r d r i j v e n , u i t s p r e d e n , o m

Den H e e t H e t k o o s e e n r e s u l t e l i j k e c o z e i d e n : h b e k o k s t o t t i j d o m z o n d e r z o e l z o u d e n z l l u i d e n (e

De H a a o v e r w e , d i g d t e g e e n d e k e r d r i j v e n , u i t s p r e d e n , o m

over wat niets, EERST aan ik, en biddend op de CON-ten? Waarom? nster-methode, bben, om den w i c h t i g Wel, ze willen daarvoor moest ooren, luistoe,

engegaan" (!) le classis weg-? Uit de sy-„heenge- van cand. H. n den Heere,

t praten? Met t anderen uit en oecumeni- praten ze, en da ze met ons t in de krant? t op ons tbanners' geen dringend onderden,

icht van Gods- eerst die niaschlen, mis- laten komen". eerstand moe- doen dat niet waar niets in

in het archief dr v. d. Vaart of schijnt niet pt de synode- ten de commis- tegen Greijda- het plece Naam aange- nen heen?

a) a a n u w m: het was dg maar thuis, n van wat ge- ste beschouwt, et meent oor te vrsen: e s s e n t i- ervinden: het d t g e n i e t beek. Laat bben daar na- ing niet t. En toch nu r Oosterbeek-

gen) l e g t e verant- r niet"). Aan- zelf, en geeft nummer één, arst aldie e gronden. K. S.

ngsche

est heeft ver- besluiten van ize synode al-

, dat, ondanks jongste besluit at" is van be- issie met het Bos, dit Haag- ningsche syno-

r duidelijk uit, hriftelijk zou- voorwaarden elk geval dit dachten- l moeten de offi- ueerbare geslagen

tukken afgaan. n. Op de stuk- eten, wat de stukken af-

gaan, en niet er achteraf bijslepen, wat volgens uw eigen eeden er niets mee te maken heeft. En dit vóór alles. PAS als op DIT punt klare wijn geschonken is, kunnen we kijken, wat ge verder hebt gedaan na 1944, en kunt gij gaan bekijken, hoe wij ons hebben ontwikkeld of gedeformeerd na 1944. Dat is nog al logisch, en het doet ons althans goed, dat de kerke- raad van Utrecht-Noord-West althans dit Groningsche besluit vast en bondig houdt. Hij heeft daarmee de ge- dachte Amersfoort-Ridderbos-B. A. Bos (inzake den noodweg) prijsgegeven. Ook die kerke- raad zal dus niet willen, dat over de werkelijke geschiedenis en de reële besluiten van 1944 niet pri- mair, grondig, en openlijk, en afsluitend, gehandeld wordt.

Maar die Haagsche synode heeft het ditmaal weer anders gedaan.

Nadat eerst de deputaten-Ridderbos verklaard had- den: dat thema is goed (als we maar niet behoeven te schrijven vooraf), daar is thans het verlangen van de Haagsche synode voor een samenspreking aldus: „het onderwerp zij: al hetgeen ons gescheiden heeft en nog geschei- den houdt".

Dat is dus een gaan in de ruimte. Verandering van thema. Precies in de lijn, die men trok: een beetje uit de buurt blijven van de met Gods Naam voorziene stukken, en een beetje praten over alles-en-nog-wat.

K. S.

Den Haag onbillijk tegenover Amersfoort

In het besluit van de Haagsche synode wordt gesproken van een willen-praten „ondanks de af- wijzende beslissing van de Gene- rale Synode van Amersfoort" (de onze dus).

Maar er is niets afwijzend beschikt. Er is alleen maar geconstateerd, dat de deputaten-Ridderbos, die eerst vrachten van brochures en van rapporten en zoo over de kerken uitstortten, geen letter op papier wilden zetten ten antwoord op vragen, hun voor te leg- gen (met recht van zelf ook vragen stellen), en dat het nu daarom beter was, maar op te houden met te vol- doen aan een dringend verzoek om samenspreking, waarbij toch niets zakkelijks vooraf als situatieteeke- ning werd op papier gezet.

Maar dat was geen afwijzing, on- zerszijds. Het was veeleer een afwijzing h u n n e r- s i j d s van een redelijk verlangen, om in zaken van p u b l i e k e geloofsbelijdenis en kerkregering te zeggen wat men voor God en menschen wilde geloo- ven en belijden en vastleggen.

Teminder past hier het leelijke woord „a f w i j- zing", omdat er uitdrukkelijk bij gestipuleerd is in de Amersfoortsche besluiten: dat de uitdrijvende ge- meenschap aanstonds door ons zal kunnen en m o e t e n aangehoord worden, zoodra zij in bondige besluiten betering des levens zal hebben beloofd en be- wezen. En dus ook zal opgehouden zijn met het pogen, om onze plaatselijke kerken, gelijk ook haar eigen ker- ken, te doen vergeten, dat geen enkele p l a a t s e l i j k e breuk waarlijk geheeld kan worden, zonder dat de zonden van en in het kerkverband herroepen worden; in welk geval iedere daartoe b e v o e g d e kerkelijke vergadering de roepende kerk kan aanschrij- ven om een vervroegde synode.

Den Haag heeft nu de voorkeur eraan gegeven, als een gesloten front (alles in comité generaal, en niets naar buiten) te opereeren met een nieuw rookgordijn. Ze heeft dengenen onder ons, die min of meer besloten vergaderingen van vrienden van een b e p a a l d blad beleggen, ervan overtuigd, dat zij v o o r w a t h a a r b e t r e f t, niemand de kans geven wil, den een tegen den ander uit te spelen, al schijnt ze niet afkeerig er- van, den een bij ons uit te spelen tegen den ander. Hoe dit zij: ze heeft ons niet verteld, dat ze haar deputaten een standje gaf omdat ze weigerden een paar regels vooraf op papier te zetten. Maar ze heeft, door het lee- lijk-suggestieve woord „afwijzing" te gebruiken, verko- zen te doen wat Hoekstra eens noemde: altijd „aan den moolen kant gaan staan". K. S.

Den Haag en „het smaldeel"

Het Haagsche besluit moest een aanloopje hebben. Het koos er een. Het nam zijn uitgangspunt niet in een resultaat van nauwgezette overweging van de et- telijke concrete bezwaarschriften uit eigen kring; die zelden: het is zonde geweest, wat we in 1944 hebben bekoststofd. Neen, want de Haagsche synode had geen tijd om zoo lang te wachten, totdat al die stukken onderzocht, en gelezen, en naar de Schrift beantwoord zouden zijn. In dat geval zou de aanhef hebben moeten luiden (eventueel):

De Haagsche Synode, overwegende, dat haar voorgangsters hebben gezon- digd tegen Schrift en K.O. en onrecht hebben gepleegd, en de kerken hebben gedwongen dit onrecht mee te be- drijven,

uitsprekende, dat niets onbeproefd gelaten mag wor- den, om dit onrecht goed te maken,

Kom, Ds Volten, verwonder U!

In het „Gereformeerd Weekblad" schrijft Ds H. Volten: „Deze drie zijn voor mij te wonderlijk, ja vier, die ik niet weet: een dominee, die zijn gebed op papier heeft; een grafredenaar, die zijn deernis vóórleest; een puber, krank van liefde, die een wiskundesom moet oplossen en een kerk, die naar hereeniging dorst, maar alleen schriftelijk contact wensch".

De Heer Scheps, die eenige jaren geleden brieven placht te onderteekenen met „Uw bezwaarde mede- broeder", maar die thans de opvolgster van hem be- zwaard makende synodes verspreidingen aanbiedt, nam deze naar het Spreukenboek riekende, maar dan ook slechts riekende, wijsheid van Ds H. Volten in de moppentrommel van zijn Kerknieuws over onder het opschrift:

De Pastor, die het niet weet.
Dat opschrift komt ons treffend juist voor.
Want Ds H. Volten weet het niet.

▼

We hebben een vrouw gekend, die door haar man verlaten was en ook een wettigen scheidbrief ontvan- gen had. Hoewel zij een goed geweten had en moende aan het haar ten laste gelegde onschuldige te zijn, had haar echtgenoot voor de goden, de rechters, in wier vergadering God Zelve gezeten is (Psalm 82) bezwo- ren, dat zij hem ontrouw geworden was en scheurmak- ing had bedreven, zoodat hij, zij het met diep leed- wezen, genoodzaakt was haar van zich te laten.

Zoo stond het, zwart op wit, in de stukken.

En dienovereenkomstig had ze een naam gekregen. Na eenige jaren zocht de man, gelet op de in zijn gezin levende begeerte naar hereeniging contact en verzocht zijn voormalige echtgenoot om een samen- spreking.

Deze zocht naar de in den tijd voor de officieel uit- gesproken scheiding gevoerde correspondentie en naar den scheidbrief. Het oude zeer, dat haar toch al dage- lijks plaagde, werd weer wakker. Daar stond het: schuldige bevonden aan scheurmaking, ontrouw. Be- handeld was ze — als een slet. En toen ze al deze dingen weer overdacht was de vrucht van die over- denking nu niet bepaald, dat ze ging „dorsten naar hereeniging". Intusschen: zou hij misschien veranderd zijn? Zou hij, die haar „met diep leedwezen" had laten gaan, thans met écht leedwezen naar haar terug ver- langen? Hij wilde spreken. Maar waarover? Over de eigenlijke oorzaken der geslagen breuk? Zooals die in de officieele papieren waren vastgelegd? Of zou hij alleen willen praten over de wanorde, die er sedert ze van hem was heengegaan — zoo durfde hij schrij- ven! héengegaan! — gekomen was in zijn huis? Dat de boel was vervuld en dat z'n sokken niet meer werden gestopt en dat er nooit meer eten op tijd klaar was en dat de kinderen lastig waren, sinds zij er niet meer was?

besluit..... enz.

Maar dit deed ze niet. Liever eerst een gemoedelijk- heidswolkje vóórdat de s t u k k e n ter tafel zouden komen. Liever eerst anderen voor nieuwe daden ver- antwoordelijk stellen, dan zichzelf voor de oude, nog bestaande bepalingen en besluiten.

Daarom nam ze positie in enkele feiten.

Feit a) bij ons willen er veel, dat er eens gepraat wordt;

feit b) ds B. A. Bos wil het ook zoo graag (en er zullen er nog wel wat zijn, het „smaldeel" van dr H. N. Ridderbos.....).

En op grond van dat feit zou ze dan maar eens be- sluiten, nog eens een gesprek met ons aan te vragen. Hoe? Dat moet nog blijken.

Waar is hier de vaste lijn? Destijds waren er óók „feiten". Classen riepen: niet doen. Particuliere syno- des riepen: niet doen. K. S. riep: niet doen; eerst nog eens praten, als de Duitschers weg zijn, en ook weer eens andere bladen dan De Heraut kunnen schrijven.

Maar het mocht niet. Die feiten zeiden niets. De WIL was een ander feit. De norm werd toen gevonden in regeltjes, die elkaar weerspraken, gelijk bewezen is.

Nu wordt weer uitgangspunt genomen, NIET in de Schrift, maar in feiten.

En ds B. A. Bos, die in Oosterbeek heeft gepraat en gebeden, en nog wel ginds in de synodale commissie geweest is, heeft nog niets anders dan nul-op-het-re- keest gekregen, voorzover dit besluit en zijn motiveer- ing betreft.

Rook men in Den Haag het „smaldeel"? En heeft men toen uit het factum van zijn bestaan een overwe- ging genomen? We hebben niets gehoord van de bin- dingswet des Heeren, niets van het kerkrecht, niets van de confessie, en niets van bovenschrijftuurlijke bindingen.

Maar als men toch aan „feiten" zich vastklampt, waarom heeft men dan het feit van de amers- foortsche synode verzwegen? Die zei toch: als we maar even iets merken van v e r a n d e r i n g in de p r i n c i p e s, waarvan ge uitgaat, wel dan zullen we 2 mogen en kunnen en moeten aanhooren? Waarom het smaldeel naar voren geschoven, en onze

Ze wilde zich eerst over een en ander vergewissen vóór het tot een ontmoeting kwam.

En ze antwoordde op het verzoek om een samen- spreking, dat zij bereid was contact op te nemen, zij het voorshands alleen schriftelijk. En dat het onder- werp der correspondentie primair zou moeten zijn het geheel der uit de officieele stukken reconstrueer- bare eigenlijke oorzaken der geslagen breuk.

Wijs heeft D. E. C. dat van die vrouw niet gevonden. Want haar verstand kon weten, dat er sedert de scheiding bij haar man niets was veranderd.

Maar wie volgt de onnaspeurlijke wegen van een vrouwenhart?

Intusschen had de man aan zijn begeerte naar here- eeniging ruimschoots openbaarheid gegeven. Het werd alom bekend, dat hij weer op vrijersvoeten ging, en dat hij dorstte naar hereeniging. Maar wie schetst de verbazing van die vrouw, toen ze op zekeren dag ver- nam, dat haar man na ontvangst van haar antwoord, overal liep rond te vertellen: „daar begrijp ik nu niets van: een vrouw, die naar hereeniging dorst, maar al- leen schriftelijk contact wil".

▼

Zóó, Ds H. Volten; zóó Mijnheer Scheps, is de si- tuatie.

Er is een kerk in Nederland, die door een andere gemeenschap, de Uwe, officieel is uitgedreven. Deze kerk heeft nog nooit gezegd, dat zij naar hereeniging dorst, maar ze heeft de mogelijkheden daartoe des- ondanks geopend, schriftelijk contact voorshands en indien dat schriftelijk contact vruchtbaar mocht blij- ken, mondelinge samenspreking daarna.

En er is ook een kerk in Nederland, die luide heeft verkondigd naar hereeniging te dorsten, maar die den eersten stap om tot die hereeniging te komen: voorshands schriftelijk contact, weigerde te doen.

Dat is de kerk van den Heer Scheps.

En van Ds H. Volten.

Deze laatste, over deze dingen schrijvende, bidt om hereeniging. Maar naar het ons voorkomt als „een dominee, die zijn gebed op papier heeft". Hij geeft uiting aan zijn deernis om de geslagen breuk. Maar naar het ons voorkomt als „een grafredenaar, die zijn deernis vóórleest". Hij werpt zich op het vraagstuk der hereeniging. Maar naar het ons voorkomt in de gemoedsgesteldheid van „een puber, krank van liefde, die een wiskundesom moet oplossen".

Want er is géén kerk in Nederland, die zegt te dorsten naar hereeniging, maar alleen schriftelijk con- tact wil. Maar er is wel een kerk in Nederland, die zegt te dorsten naar hereeniging, maar géén schrift- elijk contact wil. Ook geen letter schrift!

KOM, DS H. VOLTEN, VERWONDER U!

D. E. C.

s y n o d e, die een duidelijken wenk gaf, niet ge- noemd?

De waterdruppel van Barkey Wolf..... K. S.

Basis, aanknoopingspunt

Basis voor een samenspreking moet zijn, zegt „Den Haag": Schrift en formulieren van eenigheid. Maar wij staan daar niet op, zeggen de uitwerpers zelf. A a n k n o o p i n g s p u n t moet zijn: de sy- nodale verklaring van 1943: enerzijds moet dit en anderzijds dat tot zijn recht komen. Eén van die „ver- klaringen", waar we geen zier om geven, omdat het maar de vraag is, wat de b i n d e n d e f o r m u- l e s waren. Geen synodale „v e r k l a r i n g" kan ons hier helpen; moeten we soms ook al die r a p p o r- t e n nog eens nasnuffelen? Daar staat ook heel wat moois in. Neen, — uitgangspunt moet zijn w a t g e- s c h i e d i s. Officieel. De bezwaarschriften, de brieven, de door de beschuldigten gegeven antwoor- den. Want die gingen tegen de b e s l u i t e n in, en niet tegen dit tamme verklaringje, dat maar van het concrete in het abstracte voerde. We moeten ons niet weer laten afvoeren van de stukken.

Verder staat er nog: de SYNODE gaat de samen- spreking tegemoet. Wat beteekent dat? Is zij van plan, weer op de oude manier, net als in 1942/3/4, te blijven plakken? En dan telkens van boven af in te grijpen? Als ze normaal eindigt, dan is ze toch na de sluitings- acte over enkele weken weg? Of denkt ze, dat in een ommezien haar briefje bij onze roepende kerk ingeko- men zal zijn, dat die roepende kerk door particuliere synodes, als die er zouden zijn, aangezocht wordt om zooveel duizend gulden te besteden voor een vergade- ring met hen, die n ó g n i e t s zwart op wit gezet hebben, hoewel dat van hen geëischt is, indien zij wer- kelijk iets bereiken willen? Wat beteekent dat: de synode gaat de samenspreking tegemoet? Ze moet haar s l u i t i n g s a c t e tegemoet gaan, en verder niets. We hebben de hiërarchie van synodes niet nood- dig.

K. S.